

№22 (29 ЛИПНЯ 2015)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ БЮЛЕТЕНЬ ЦЕНТРУ РАЗУМКОВА

ЗМІСТ

ВНУТРІШНЯ ПОЛІТИКА.....	1
НАЦІОНАЛЬНА БЕЗПЕКА І ОБОРОНА.....	3
ЕКОНОМІКА.....	3
СОЦІОЛОГІЯ.....	5

ОСОБЛИВИЙ СТАТУС ДЕЯКИХ РАЙОНІВ ДОНБАСУ ОБМЕЖУВАТИМЕ ПОВНОВАЖЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Закріплення в тілі Конституції України норми про особливий порядок місцевого самоврядування в деяких районах Донецької та Луганської областей призведе до того, що Президент України не зможе скасувати акти органів місцевого самоврядування та розпустити місцеві ради на цій території у разі, якщо їхні рішення загрожуватимуть територіальній цілісності та суверенітету країни.

В 144 статті Конституції, йдеться про те, що Президент може припиняти дію актів органів, які порушують Конституцію, якщо вони приймають рішення, що зазіхають на територіальну цілісність і незалежність України. Звернувшись до Конституційного Суду, він може припинити їхню діяльність і звертатися до Верховної Ради, щоб у цьому регіоні було призначено нові вибори.

А в частині 2 статті 5 закону про особливий режим написано, що дострокове припинення повноважень органів, які обрані на цих територіях не допускається. Таким чином, глава держави

не зможе скористатися своїм правом, яке буде передбачено статтею 144 Конституції.

В даному випадку не варто маніпулювати словом “статус”. Статус — це правове положення. А особливий статус — це особливе правове положення. Так що особливий статус у разі внесення таких змін в Конституції буде. Закріплення цієї норми в тілі Конституції України обумовлене також пунктом 11 Мінської угоди.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з правових
питань Центру Разумкова
Віктор МУСІЯКА

ПРИНЦИПИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ У НОВІЙ КОНСТИТУЦІЇ ВИКЛИКАЛИ НАЙБІЛЬШЕ СУПЕРЕЧОК У ВР

Президент України Петро Порошенко невдоволений відмовою частини фракцій коаліції голосувати за його зміни до Конституції.

У парламенті відбулося історичне голосування за зміну Конституції. За це проголосували 288 депутатів з різних фракцій. Відмовилася голосувати фракція “Самопоміч”, частина фракції Радикальної партії і окремі депутати з інших фракцій коаліції. До кистя коаліції при голосуванні за президентську ініціативу долучився “Опозиційний блок” і нардепи з інших депутатських груп.

В парламенті був широкий консенсус стосовно нового варіанту Конституції, але це не допомогло уникнути скандалів. У Раді були запеклі противники цього законопроекту. Їхня основна аргументація полягає в тому, що цей закон дає особливий статус окупованим районам Донбасу. Це було резонансною підставою для полеміки між Порошенком і фракціями-критиками. Що стосується «Самопоміч», то у її депутатів були претензії якраз до принципів децентралізації, закладених у цей закон. Особливий статус Донбасу — всього лише одна з суперечливих позицій.

В законопроекті немає дослівно “особливого статусу” для Донбасу, але більш розширені повноваження йому все-таки даються.

Для цих областей встановлюється особливий порядок формування місцевої влади. Якщо законопроект ухвалить, то ця норма стане частиною Конституції. І в майбутньому, щоб її скасувати, знову доведеться змінювати Конституцію. Тобто для окупованих земель відбувається конституціоналізація особливих прав. І є ще один важливий момент: у Мінських угодах є пункт, згідно з яким повноваження місцевих депутатів, яких виберуть на окупованих територіях, не можуть бути припинені достроково. А в законопроекті Президента (у частині децентралізації) йдеться, що він може припинити повноваження місцевих рад, якщо вони приймають рішення, що підривають національну безпеку. Якщо закон ухвалить, то це право Президента не поширюватиметься на нині окуповані землі.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора -
директор політико-правових
програм Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

НЕДОТОРКАННІСТЬ НАРОДНИХ ДЕПУТАТІВ БУДЕ ОБМЕЖЕНА, АЛЕ ПОВНІСТЮ НЕ СКАСОВАНА

14 липня Верховна Рада зробила черговий крок у напрямку до скасування депутатського і суддівського імунітету. Парламент прийняв постанову № 1776/П2 «Про подальшу роботу над законопроектом про внесення змін до Конституції України стосовно недоторканності народних депутатів України і суддів». За це рішення проголосували 283 народних депутати.

Таке гучне прийняття постанови є лише популістською поведінкою. Дана тема завжди знаходить дуже хороший відгук у суспільстві, оскільки люди бачать рівень корупції, яка починається з вищих політичних інститутів і Верховної Ради. Бачать ті прецеденти, коли депутатів позбавляють недоторканності, дають дозвіл на притягнення до відповідальності, але не дають дозвіл на арешт. Коли Президент вносив цей законопроект, серед аргументації насамперед ішлося про те, що цього вимагають громадяни. Дане питання отримало підтримку у суспільстві, тому депутати так і поведуться, але коли дійде до прийняття законопроекту, риторика депутатів зміниться.

Раніше було кілька спроб позбавити депутатів недоторканності. Проте якби подібний законопроект був ухвалений кілька років тому ще попередньою владою, то тодішня опозиція могла бути витіснена з української політичної арени. Депутатам потрібні певні гарантії професійної діяльності.

Було кілька рішень Конституційного суду, в яких ішлося про те, що депутатська недоторканність — не привілей, а спосіб реалізації конституційних повноважень і функцій. Швидше за все цей законопроект буде змінений. Певний імунітет депутатів буде обмежений, але не скасований повністю. І у такому вигляді законопроект має перспективи бути прийнятим.

Повна версія [тексту](#)

Заступник генерального директора -
директор політико-правових програм Центру Разумкова
Юрій ЯКИМЕНКО

ЗМІНИ ДО КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ Є ДОЦІЛЬНИМИ І ВОДНОЧАС ПОТЕНЦІЙНО НЕБЕЗПЕЧНИМИ

Варто розуміти, що представники незаконних збройних та інших утворень, тепер уже не виступають за відокремлення від України. Вони виступають за те, щоб бути таким своєрідним анклавом у складі України, але у цьому анклаві не повинні діяти права людини, закони і Конституція України.

Їх незадоволення проектом змін до Конституції можна пояснити тим, що у ньому немає прямого посилання на те, що ці тимчасово окуповані території Донецької і Луганської областей, матимуть повну свободу від дії українського законодавства.

Взагалі риторика ватажків незаконних збройних формувань суттєво змінилася за останній час. Минулого року вони заявляли, що вони воюють за право вийти зі складу України і увійти до складу Російської Федерації. Потім вони заявляли про те, що вони воюють проти мафії за автономію. Тепер вони заявляють про те, що вони воюють за особливий статус. Що їм скажуть в Москві, те вони й вимовляють.

Проте зміни до Конституції в частині децентралізації стосуються, не лише цих тимчасово окупованих територій Донбасу. Ці зміни, і заяви Президента і представників фракції «Блоку Петра Порошенка» свідчать про те, що планується певний перехідний період. Тобто на той час, поки діятиме цей перехідний період, голови адміністрацій виконуватимуть свої функції. Після цього адміністрація вже не існуватиме. Існуватиме новий для України інститут, інститут префектів. Власне, префект — це все ж таки інститут органів виконавчої влади, який, однак, призначається з великою часткою впливу Президента.

Ці зміни так чи інакше, створюють черговий, новий етап у розвитку держави. Матиме він негативне чи позитивне забарвлення ми побачимо вже після того, як з'ясується, чи будуть ці зміни остаточно ухвалені, як вони будуть діяти.

Однозначно можна говорити, що вся система органів місцевої влади і місцевого самоврядування потребує негайної реформи, негайного переосмислення і, насамперед, перегляду функцій і відповідальності. До певної міри запропоновані Президентом зміни до Конституції відповідають цьому запиту. Проте той проект закону, який голосувався у Верховній Раді і спрямований до Конституційного суду, є далеко не ідеальним і несе певну небезпеку. Оскільки там все-таки говориться про особливий порядок здійснення місцевого самоврядування, який виділяє ці регіони з-поміж усіх інших регіонів України. Ми повинні розуміти, що цей законопроект є компромісним і є вимушеним.

Україна є все ще надзвичайно слабкою державою, що не дає їй можливості бути повноправним суб'єктом міжнародних відносин.

Повна версія [тексту](#)

Провідний експерт
політико-правових програм
Центру Разумкова
Віктор ЗАМЯТІН

ЯРОШ НЕ МАЄ ПОВНОГО КОНТРОЛЮ НАД УСІМА МІСЦЕВИМИ ОСЕРЕДКАМИ “ПРАВОВОГО СЕКТОРУ”

Поштовхом до критичних заяв “Правого сектору” у бік влади та проведення ним мітингу в центрі Києва стали події у Мукачевому 11 липня, коли бійці 1-го батальйону ДУК влаштували перестрілку з міліцією і смертельно поранили людину після чого сховалися у лісах.

Лідер “Правого сектору” Дмитро Ярош опинився у дуже складній ситуації. Судячи з усього, він не має повного контролю над осередками своєї організації у всіх областях. Під час Майдану і подій після нього “Правий сектор” зростав феноменально швидко, що завадило йому вибудувати жорстку ієрархію. Ярош повинен розуміти, що дії його бійців у Мукачевому важко виправдати. Проте він не може від них відмовитися, оскільки це загрожує його особистому авторитету та може зруйнувати структуру “Правого сектору”.

Проблема добровольчих батальйонів повинна вирішуватися шляхом переговорів. Вони повинні увійти в підпорядкування ЗСУ або інших владних структур, адже право на застосування сили, має бути лише у держави. В іншому випадку така ситуація загрожує продовженням локальних конфліктів та цілісності держави.

Повна версія [тексту](#)

Експерт
політико-правових програм
Центру Разумкова
Арсен СТЕЦЬКІВ

У НОВОЇ ПОЛІЦІЇ Є ЛИШЕ КІЛЬКА МІСЯЦІВ, ЩОБ СКОРИСТАТИСЯ КРЕДИТОМ ДОВІРИ УКРАЇНЦІВ

Значна частина громадян України позитивно ставиться до нової поліції, оскільки всі чекають змін на краще.

Громадянам відомий вдалий досвід Грузії у реформування поліції. Тому позитивне ставлення є великим кредитом довіри. Так само населення торік ставилося до української влади, але Уряд не скористався своїм шансом. У підсумку, поточний рейтинг партії “Фронт змін”, яку очолює прем’єр Арсеній Яценюк, згідно з останніми дослідженнями набирає

менше 3% голосів виборців. У поліцейських є всього три-чотири місяці, щоб показати реальні досягнення.

Повна версія [тексту](#)

Директор соціологічної служби
Центру Разумкова
Андрій БИЧЕНКО

Національна безпека і оборона

РОСІЙСЬКІ АГЕНТИ В ТИЛУ УКРАЇНИ УЗГОДЖУЮТЬ СВОЇ ДІЇ ІЗ СИТУАЦІЄЮ НА ФРОНТІ

Дії прибічників “Новоросії” і російських агентів у тилу України скоординовані з обстановкою на фронті.

Серед їх цілей підвищення загального напруження, розсосередження українських сил, створення передумов для того, щоб у рамках переговорного процесу “Мінськ-2” добиватися поступок з українського боку.

З огляду на це, у майбутньому кількість гарячих точок на “мирній частині” території України може зрости. Така тенденція з боку Росії є очевидною.

Проте зараз розвиток ситуації багато в чому залежить від діяльності українських спецслужб.

Повна версія [тексту](#)

Директор військових програм
Центру Разумкова,
Микола СУНГУРОВСЬКИЙ

ОСТАТОЧНЕ РІШЕННЯ У СПРАВІ ПАДІННЯ МН17 МАЄ УХВАЛИТИ МІЖНАРОДНИЙ ТРИБУНАЛ

Офіційні результати міжнародного розслідування падіння пасажирського Boeing-777 над Донбасом планують опублікувати восени. Але вже зараз світ обговорює необхідність створення міжнародного трибуналу для притягнення до відповідальності винних в авіакатастрофі.

Ініціативу створення міжнародного трибуналу варто підтримати, оскільки для того, щоб встановити істину, недостатньо буде рішення якого-небудь одного з національних судів, має бути найавторитетніша міжнародна інституція, рішення якої буде визнано більшістю країн.

Проте створення трибуналу поки залишається проблемним, адже є дуже жорсткий опір з боку Росії в цьому питанні.

Необхідно шукати механізми впливу на Росію. Зокрема можна переконати Росію відмовитися

від права вето в Раді Безпеки ООН, або ж обійти це право вето шляхом ухвалення рішення на Генеральній Асамблеї ООН, де збираються всі країни.

При цьому, одним із способів змусити Москву не застосовувати право вето є постановка питання, яке повинне прозвучати публічно: якщо ви не визнаєте своєї провини і відповідальності за цю трагедію, то тоді не логічно блокувати створення трибуналу, якщо РФ зацікавлена у встановленні істини.

Прийняття ж рішення трибуналом може затягнутися на роки, а визнання Росії країною-спонсором тероризму — один із можливих наслідків результатів міжнародного розслідування катастрофи МН17.

Крім того, форма покарання, зокрема стосовно не лише конкретних винуватців, але і держави, залежатиме від займаної Кремлем позиції. Якщо Росія займатиме таку обструкціоністську позицію, яку вона зараз відстоює, одним із наслідків цього може бути досить сильна реакція світової спільноти для того, щоб покарати її іншими методами. Зокрема посиленням чи продовженням економічних санкцій. Оскільки така поведінка однієї з найбільших держав світу є неприйнятною.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова
Олексій МЕЛЬНИК

НЕ ВСІ ПЕРЕСТРІЛКИ І ВИБУХИ В УКРАЇНІ ОBOB’ЯЗКОВО ПОВ’ЯЗАНІ З ПІДРИВНИМИ ДІЯМИ РОСІЇ

Не всі ці події — вибухи і перестрілки — потрібно обов’язково пов’язувати з підривною діяльністю РФ. Тут може йтися і про банальні випадки бандитизму, і про бізнесові розбірки. Але очевидно, що коли трапляється така серія скоординованих дій — хакерські атаки, підриви у Львові (як, наприклад, була серія підривів в Одесі) — скоріше за все, що це координується з єдиного центру.

У цій ситуації влада, по-перше, має мінімізувати загрозу повторення чогось на зразок того, що відбулося у Мукачевому. Насамперед потрібно ввести у легальну площину існування “Правого сектору” і подібних добровільних батальйонів.

По-друге, треба активізувати дії стосовно запобігання розповсюдженню зброї і боєприпасів із зони АТО на територію України. Оскільки це просто не вкладається у жодні рамки, що люди з такою

кількістю зброї вільно почувають себе на вулиці, очевидно не боячись ніякої загрози. Як видно з відеозйомки з Мукачєвого, озброєні, вони навіть не намагалися ховатися. Вони відчували свою правоту і безкарність.

І наостанок хочеться відзначити позитивний момент. Хоч наші силові структури не до кінця, але все ж таки роблять свою роботу. Практично щодня з’являються повідомлення про знешкодження чи угруповання, чи якихось схованок боєприпасів. Це є свідченням того, що все-таки вони намагаються контролювати ситуацію і запобігати подібним терактам.

Повна версія [тексту](#)

Співдиректор програм зовнішньої політики та міжнародної безпеки Центру Разумкова Олексій МЕЛЬНИК

Економіка

АНАЛІТИЧНА ДОПОВІДЬ “ПЕРСПЕКТИВИ ВХОДЖЕННЯ УКРАЇНИ У РИНКИ ВИСХІДНИХ КРАЇН”

Світова економічна динаміка характеризується неоднозначними проявами, зумовленими необхідністю забезпечення стійкого зростання в умовах суперечливих глобальних тенденцій. Так, окрім

“традиційних” завдань зростання і розвитку, сьогодні перед урядами та міжнародними фінансовими інститутами дедалі частіше постають проблеми, зумовлені значними змінами в глобальній

економічній структурі, зміною головних акторів формування сучасних світогосподарських зв'язків.

Ще складнішими є завдання для України, яка в умовах зовнішньої агресії має не лише стабілізувати економічне і суспільно-політичне середовище, але й запровадити політику стійкого довгострокового розвитку. Ситуація ускладнюється тим, що упродовж років незалежності Україна "заблукала" у двосторонньому інтеграційному векторі — Росія vs ЄС, а з тим замість потенційних вигод отримувала постійні втрати і збитки. Сьогодні, коли російський вектор не лише вичерпав себе, але й є суттєво обмеженим, перед Україною постають завдання пошуку нових ніш у світовому поділі праці, активного входження в глобальні конкурентні ринки та середовища.

Зрозуміло, що привабливі ринки розвинутих країн є важко досяжними для неререформованої економіки. Водночас, Україна продовжує утримувати певні абсолютні та відносні переваги в розвитку економіки, якості трудових ресурсів, виробництві тощо, насамперед порівняно з великою групою країн, що розвиваються. Тому варто усвідомити, що Україна фактично не має альтернативи, крім стрімкого виходу на нові (відносно молоді) висхідні ринки.

Саме дослідженню нових зовнішньоекономічних та інтеграційних можливостей для України і присвячена ця аналітична доповідь Центру Разумкова.

У першому розділі розглядаються особливості динаміки сучасного глобального економічного середовища та визначається зростання значимості і впливу висхідних країн на розвиток світової економіки. Серед висхідних країн виокремлюються чотири найкрупніші, які на початку 2000-х років утворили економічну групу БРІК і які значною мірою формують загальний економічний потенціал висхідних економік. Тому в другому розділі увага саме зосереджена на висвітленні головних складових, які характеризують економічний стан, зміни та суперечності таких країн.

У третьому розділі більш детально розглядаються особливості економічного середовища двох азіатських гігантів — Китаю та Індії — оскільки саме ці країни, за визнанням фахівців, зможуть стати новими глобальними лідерами вже найближчими десятиліттями. У висновках до перших трьох розділів узагальнюються головні напрями та перспективи глобального розвитку в середньостроковій перспективі.

Четвертий розділ присвячений аналізу чинників і складових прискорення інтеграційної політики України в частині зміцнення позицій на ринках і в проектах висхідних країн, насамперед ініційованих Китаєм, як найбільш динамічною економікою сучасності. На завершення подаються пропозиції стосовно інституційних, інвестиційних і структурних змін української економіки, які сприятимуть прискоренню економічного відновлення України і входженню в глобальні інтеграційні процеси.

Авторські статті є невід'ємною складовою дослідження і висвітлюють фахове бачення конкурентних можливостей і стратегічних економічних напрямів для України з метою виходу на ринки окремих країн і регіонів світу.

Наприкінці подані результати опитування соціологічної служби Центру Разумкова українських експертів та підприємців стосовно можливостей виходу України на ринки висхідних країн, а також її залучення до глобальних інтеграційних процесів.

[Читати весь текст аналітичної доповіді](#)
["Перспективи входження України](#)
[у ринки висхідних країн"](#)

Генеральний директор
Центру Разумкова
Анатолій РАЧОК

ДЛЯ ПОДОЛАННЯ КОНТРАБАНДИ УКРАЇНА ПОТРЕБУЄ ДОПОМОГИ ЄС

Останніми роками Україна в Європі стала найбільшим постачальником контрабандних цигарок. Ось дані Міністерства фінансів Польщі дворічної давності. Згідно з ними, польські служби виявили всередині країни і на кордонах 680 млн. штук контрабандних сигарет, 40 відсотків яких (а саме 270 млн.) з України. Тоді як за весь рік з української сторони на всіх кордонах з ЄС митна служба вилучила всього 37,5 млн. сигарет на суму 1,2 млн. євро. Контрабанда цигарок дає астрономічні прибутки. І у Румунії Україна посідає перше місце, випереджаючи навіть Молдову, як постачальник контрабандної тютюнової продукції, постачаючи 27 відсотків її обсягу.

Західний кордон і особливо Одеська митниця традиційно є найбільшими осередками контрабанди. Наприклад, в Одесі існують цілі клани, які спеціалізуються на контрабандних операціях. Тутешня особливість — контрабанду контейнерами легально везуть через митницю, але оформляють не під тією групою,

яку реально представляє цей товар, його проводять під тою, що не підпадає під вищий рівень мита.

У подоланні контрабанди нам потрібна допомога ЄС, бо від неї також потерпає економіка наших сусідів. Щоб протидіяти контрабанді, необхідні відповідні інтегровані інформаційні системи, які відстежують оборот усіх товарів. По-друге, мають бути налагоджені митна статистика та митне оформлення згідно зі стандартами ЄС.

Повна версія [тексту](#)

Науковий консультант з економічних
питань Центру Разумкова
Володимир СІДЕНКО

ЗАГОСТРЕННЯ КОНФЛІКТУ НА ДОНБАСІ ЗБІЛЬШИТЬ ІМОВІРНІСТЬ ДЕФОЛТУ

Ще у квітні рейтингова агенція Standard & Poor's знизила довгостроковий суверенний рейтинг України в іноземній валюті до переддефолтного рівня СС з негативним прогнозом.

Нікому не вигідно, щоб відбулося те, що можна віднести до технічного дефолту. Ні Україні, ні приватним кредиторам, ні МВФ. Процентні виплати у 120 млн. доларів — не критична сума для українського бюджету, українських фінансів. Зараз резерви Нацбанку перевищують 10 млрд. доларів.

Однак повністю виключати технічний дефолт не можна. Війна — це основний ризик, передбачити розвиток подій

на фронті дуже складно. Якщо знову буде ескалація, то технічний дефолт можливий.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова
Василь ЮРЧИШИН

УСІ МІНІМАЛЬНІ СОЦІАЛЬНІ СТАНДАРТИ НЕ ПОВИННІ ОПОДАТКОВУВАТИСЯ

Усі мінімальні стандарти не повинні обкладатися податками. У цьому контексті мінімальна зарплата — це те, що дійсно забезпечує реальний мінімальний прожитковий рівень. У такому разі людина розуміє, що якщо у неї мінімальна зарплата, то фізично вона зможе вижити, але ні на що більше у неї грошей не буде.

Має бути чіткий розрахунок тих товарів і послуг, які входять до споживчого кошика. Потрібно точно знати і розуміти, який об'єм товарів і послуг має бути у цьому кошику, який рівень цін, середній, закладений у той чи інший товар у цій корзині.

Якщо уряд знає, яким чином збільшити вартість праці, а звідси — і збільшити зарплати, то тоді можна виходити і на інші показники. Якщо ж у нас зарплата встановлюється з одних міркувань, споживчий кошик — з інших, а прожитковий мінімум — ще з інших, то навряд чи ми отримаємо якісь адекватні результати.

Повна версія [тексту](#)

Директор економічних програм
Центру Разумкова Василь ЮРЧИШИН

УКРАЇНСЬКИЙ ЦЕНТР ЕКОНОМІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ІМЕНІ ОЛЕКСАНДРА РАЗУМКОВА
Адреса: 01015, Україна, Київ, вул. Лаврська, 16
Телефон: (044) 201-11-98, факс: (044) 201-11-99
Зворотній зв'язок: newsletter@razumkov.org.ua

Дослідження проведені соціологічною службою Центру Разумкова 21-26 листопада 2014р. та 22-27 травня 2015р. Під час обох досліджень було опитано понад 2000 респондентів віком від 18 років у всіх регіонах України, за винятком Криму та окупованих територій за вибіркою, що репрезентує доросле населення України за основними соціально-демографічними

показниками. Теоретична похибка вибірки (без врахування дизайн-ефекту) не перевищує 2,3% з імовірністю 0,95.

Більш докладно з результатами соціологічних досліджень, проведених Центром Разумкова, можна ознайомитися на нашому сайті <http://www.razumkov.org.ua>.

Ким розроблений проект змін до Конституції викличе у Вас найбільшу довіру?

% опитаних

Регіони (травень 2015р.)

Ким має прийматися Закон про внесення змін до Конституції?

% опитаних

